

[Elmquist.]

dels maaske har været den almindelige Opfattelse ud fra de til forskellige Tider foreliggende Forudsætninger, dels hvad de Retslærde til de Tider har ment, men dette kan selvfølgelig ikke staa som ufejlbarlig Rettesnor, uanset hvor abnormt Forholdene udvikler sig til andre Tider. Det kan kun tages som Udtryk for de paagældende Tidens Anskuelse, som andre Tider ikke kan være bundet af. Ingen kan saaledes paastaa, at man i Dag skulde være bundet af Anders Sandøe Ørsteds Hævdelse af, at der heller ikke maa gives Straffelove tilbagevirkende Kraft, hvis de virker formildende, og ingen kan godtgøre, at de paagældende Retslærde ikke vilde have set ganske anderledes paa det, hvis de havde levet under de abnorme Forhold, hvorunder vi har levet i de sidste fem Aar. Men dertil kommer — og det er det, jeg gerne vil fremhæve, og det, hvorfor jeg egentlig har taget Ordet, fordi jeg synes det har en vis Interesse —, at det, ikke mindst i de senere Tider, med lige saa stor Kraft har været hævdet af en Række Retslærde, at der i Realiteten intet vil være til Hinder for, at man i en given Situation kan give skærpede Straffelove tilbagevirkende Kraft. Jeg har ikke set dette fremhævet under de Forhandlinger, der har været ført i Rigsdagen, og derfor synes jeg, det kan være af Interesse at fremhæve det. Jeg kan saaledes nævne den meget ansete og bekendte norske Retslærde Professor Francis Hagerup, der i sin Strafferets almindelige Del i 1911 udtaler, at ud fra en almindelig Betragtning af Straffebudens Karakter kan det ikke siges at være nogen ubetinget naturlig Regel, at Lovbud om Ændring af de strafferetlige Regler i Henseende til Handlinger, som allerede var straffbare, skal være uanvendelige over for ældre Handlinger, selv om de skærper Straffen. Professor Hagerup siger videre, at ved at begaa en strafbar Handling har den skyldige lige over for Staten paadraget sig en Pligt til at lide en saadan Straf, som fastsættes af de Strafferetsplejen betroede Statsorganer, og i Almindelighed, siger han, maa en ny Straffelov betragtes som Udtryk for, hvad der til en given Tid er blevet erkendt som de rigtige strafferetlige Grundsatninger. Endelig konkluderer Professor Hagerup i dette: et Retskrav for den skyldige paa at bedømmes efter den Lovgivning, som gjaldt da han forgreb sig, lader sig dermed ikke begrunde. Det lader sig ikke hævde, siger Professor Hagerup, at Staten ikke skulde kunne anvende en nyere Straffelovgivning, fordi Forbryderen, der

har udført sin Handling, kun har gjort det i Tillid til, at Følgerne ikke vilde blive andre end de i den da gældende Lovgivning opstillede.

Jeg synes, det er meget interessant at erfare, at en af Norges betydelige Retslærde saaledes siger, at det lader sig i Virkeligheden ikke begrunde paa nogen naturlig Maade, og navnlig ikke begrunde i Hensynet til Forbryderen, at man ikke skulde kunne give Straffelove med skærpede Straffe tilbagevirkende Kraft. Selv om, siger Professor Hagerup til Slut, den nye Straffelov anordner strengere Følger af Handlingen, kan saaledes Forbryderen uden for de ovennævnte to Tilfælde ikke anses for at have noget naturligt Retskrav paa at bedømmes efter den gældende ældre Lovgivning. Professor Hagerup siger: Uden for de ovennævnte to Tilfælde. Dermed hentyder han til Undtagelser, han har nævnt. Den ene Undtagelse foreligger, naar en ny Lov har sin Grund i bestemte forbigaaende Tilstande, f. Eks. Krig og Oprør, i hvilke Tilfælde han siger, at det vilde være i Strid med Lovens egne Forudsætninger at anvende den paa Handlinger, foretaget før disse Tilstande indtraadte. Den anden Undtagelse, han nævner, foreligger, naar Magthaverne benytter Statens Lovgivningsmagt til at ramme bestemte Klasser af Personer, i hvilke Tilfælde der foreligger et Magtmissbrug, mod hvilket Borgerne har Krav paa at beskyttes. Tydeligere end Professor Hagerup her siger det, at der i selve Principet ikke er noget til Hinder for at give skærpede Straffelove tilbagevirkende Kraft, kan det vist næppe siges.

Andre norske Retslærde giver Udtryk for den samme Opfattelse. Saaledes gjorde norsk Strafferets Førstemand, Professor Getz, da man i sin Tid forberedte en ny Straffelov i Norge, den Opfattelse gældende, at Straffelovens Bestemmelser er rettet til de retshaandhavende Myndigheder og ikke til Forbryderne selv, og at de derfor principielt burde bringes i Anvendelse paa alle Forhold, som efter Lovens Ikrafttræden kommer under Paakendelse. Den norske Straffelovskommission var da ogsaa enig med Professor Getz, der var dens Formand, i, at det principrigtige vilde være at bygge paa den nye Lov, hvis ikke den norske Grundlovs § 97 lagde Hindringer i Vejen derfor. Resultatet blev herefter, at man i 1902, da man altsaa i Norge havde et udtrykkeligt Forbud mod Love med tilbagevirkende Kraft i Grundloven, lagde Gerningstidens Lov til Grund, dog saaledes at den nye Lov skulde bringes i Anvendelse,